

Samling af Afgørelser

Sag C-310/14

**Nike European Operations Netherlands BV
mod
Sportland Oy**

(anmodning om præjudiciel afgørelse indgivet af Helsingin hovioikeus)

»Præjudiciel forelæggelse — forordning (EF) nr. 1346/2000 — artikel 4 og 13 — insolvensbehandling — skadelige handlinger — handling med henblik på tilbagelevering af betalinger foretaget før datoen for indledningen af insolvensbehandlingen — lovgivningen i den medlemsstat, hvor insolvensbehandlingen er indledt — lovgivningen i en anden medlemsstat, som regulerer den pågældende handling — lovgivningen »åbner i det pågældende tilfælde ikke nogen mulighed for at anfægte denne handling« — bevisbyrde«

Sammendrag – Domstolens dom (Sjette Afdeling) af 15. oktober 2015

1. *EU-ret — fortolkning — tekster på flere sprog — ensartet fortolkning — uoverensstemmelse mellem forskellige sprogversioner — konteksten og formålet med det omhandlede regelsæt som referencegrundlag*

(Rådets forordning nr. 1346/2000, art. 13)

2. *Retligt samarbejde i civile sager — insolvensbehandling — forordning nr. 1346/2000 — skadelige handlinger — lovgivning, der finder anvendelse — undtagelse til hovedreglen, hvorefter lex fori concursus finder anvendelse — betingelser for anvendelse — handling, der ikke kan anfægtes på grundlag af lex causae — forpligtelse til at tage alle sagens omstændigheder i betragtning*

(Rådets forordning nr. 1346/2000, art. 13)

3. *Retligt samarbejde i civile sager — insolvensbehandling — forordning nr. 1346/2000 — skadelige handlinger — lovgivning, der finder anvendelse — undtagelse til hovedreglen, hvorefter lex fori concursus finder anvendelse — betingelser for anvendelse — handling, der ikke kan anfægtes på grundlag af lex causae — bevisbyrde påhviler sagsøgte i et søgsmål om ugyldighed i sig selv, omstødelse eller anfægtelse*

(Rådets forordning nr. 1346/2000, art. 13)

4. *Retligt samarbejde i civile sager — insolvensbehandling — Forordning nr. 1346/2000 — skadelige handlinger — lovgivning, der finder anvendelse — undtagelse til hovedreglen, hvorefter lex fori concursus finder anvendelse — betingelser for anvendelse — handling, der ikke kan*

anfægtes på grundlag af lex causae — bevisbyrden reguleres i forordningen — ingen processuelle regler — anvendelse af national ret — betingelse — overholdelse af ækvivalens- og effektivitetsprincippet

(Rådets forordning nr. 1346/2000, art. 13)

5. *Retligt samarbejde i civile sager — insolvensbehandling — forordning nr. 1346/2000 — skadelige handlinger — lovgivning, der finder anvendelse — undtagelse til hovedreglen, hvorefter lex fori concursus finder anvendelse — betingelser for anvendelse — handling, der ikke kan anfægtes på grundlag af lex causae — vurdering i henhold til alle bestemmelser og generelle principper i denne lovgivning*

(Rådets forordning nr. 1346/2000, art. 13)

6. *Retligt samarbejde i civile sager — insolvensbehandling — forordning nr. 1346/2000 — skadelige handlinger — lovgivning, der finder anvendelse — undtagelse til hovedreglen, hvorefter lex fori concursus finder anvendelse — betingelser for anvendelse — handling, der ikke kan anfægtes på grundlag af lex causae — bevisbyrde påhviler sagsøgte i et søgsmål om ugyldighed i sig selv, omstødelse eller anfægtelse — bevisbyrden påhviler alene sagsøgeren, hvis sagsøgte har godtgjort, at den pågældende handling ikke kan anfægtes*

(Rådets forordning nr. 1346/2000, art. 13)

1. Jf. afgørelsens tekst.

(Jf. præmis 17)

2. Artikel 13 i forordning nr. 1346/2000 om insolvensbehandling skal fortolkes således, at anvendelse heraf er underlagt en betingelse om, at den pågældende handling ikke kan anfægtes på grundlag af den lovgivning, der finder anvendelse på handlingen (lex causae), henset til alle sagens omstændigheder.

Denne forordnings artikel 13 tilsigter således at beskytte den berettigede forventning for den, der har nydt godt af en handling, som er til skade for alle kreditorerne, ved at fastsætte, at denne handling fortsat reguleres af den lovgivning, der fandt anvendelse på tidspunktet for gennemførelse af handlingen, nemlig lex causae, også efter indledningen af insolvensbehandlingen. Det fremgår klart af dette formål, at anvendelsen af denne bestemmelse kræver, at der tages hensyn til alle omstændigheder i sagen. Der kan således ikke gælde en berettiget forventning med henvisning til, at gyldigheden af en handling efter indledningen af en insolvensbehandling vil blive vurderet på en måde, hvor der ses bort fra disse omstændigheder, skønt de, hvis der ikke var indledt en sådan procedure, skulle have været taget i betragtning.

Forpligtelsen til at fortolke undtagelsen i forordningens artikel 13 strengt er i øvrigt til hinder for en vid fortolkning af bestemmelsens rækkevidde, som ville gøre det muligt for den, der har nydt godt af en handling, som er til skade for alle kreditorerne, at undslippe anvendelsen af lex fori concursus ved alene rent abstrakt at påberåbe sig den omstændighed, at den pågældende handling ikke kan anfægtes på grundlag af en bestemmelse i lex causae.

(jf. præmis 19-22 og domskonkl. 1)

3. Med henblik på anvendelsen af artikel 13 i forordning nr. 1346/2000 om insolvensbehandling og i tilfælde af, at sagsøgte i et søgsmål om ugyldighed i sig selv, omstødelse eller anfægtelse af en handling påberåber sig en bestemmelse i den lovgivning, der finder anvendelse på handlingen (lex

causae), hvorefter denne handling alene kan anfægtes under de omstændigheder, der er fastsat i den pågældende bestemmelse, er det denne sagsøgte, der skal gøre den manglende opfyldelse af disse omstændigheder gældende og føre bevis herfor.

Det fremgår således af selve ordlyden af forordningens artikel 13, at det påhviler den sagsøgte i et søgsmål om ugyldighed i sig selv, omstødelse eller anfægtelse af en handling at føre bevis for, at handlingen ikke kan anfægtes på grundlag af *lex causae*. Ved at fastsætte, at denne sagsøgte skal føre bevis for, at der »ikke er nogen mulighed« for at anfægte denne handling – og dette under hensyn til alle sagens omstændigheder – pålægger artikel 13 ligeledes den sagsøgte en i det mindste implicit forpligtelse til at føre bevis for såvel, at de faktiske omstændigheder gør det muligt at fastslå, at den pågældende handling ikke kan anfægtes, som, at der ikke er noget forhold, som er til hinder for denne konklusion.

(jf. præmis 25 og 31 samt domskonkl. 2)

4. Selv om artikel 13 i forordning nr. 1346/2000 om insolvensbehandling udtrykkeligt regulerer fordelingen af bevisbyrden, indeholder den imidlertid ikke nogen bestemmelser vedrørende de mere specifikke processuelle aspekter. Bestemmelsen indeholder således ingen bestemmelser vedrørende bl.a. bevisoptagelse, hvilke bevismidler der kan gøres gældende ved den kompetente nationale ret, eller hvilke principper der regulerer denne rets vurdering af beviskraften af de beviser, der er forelagt for den.

Når der i EU-retten ikke er foretaget en harmonisering af disse regler, tilkommer det i medfør af princippet om procesautonomi hver enkelt medlemsstat i sin interne retsorden at fastsætte sådanne bestemmelser, dog på den betingelse, at disse ikke må være mindre gunstige end dem, som regulerer tilsvarende situationer, der er underlagt den nationale ret (ækvivalensprincippet), og at de i praksis ikke umuliggør eller uforholdsmæssigt vanskeliggør udøvelsen af rettigheder, der er tillagt forbrugerne ved EU-retten (effektivitetsprincippet).

Sidstnævnte princip er dels til hinder for anvendelsen af nationale processuelle regler, som i praksis gør det umuligt eller uforholdsmæssigt vanskeligt at anvende artikel 13 i forordning nr. 1346/2000 ved at fastsætte for strenge bestemmelser særligt hvad angår det negative bevis for, at der ikke foreligger bestemte omstændigheder. Dels er dette princip til hinder for nationale bevisbestemmelser, som er for lidt krævende, og hvis anvendelse i praksis ville føre til, at bevisbyrden fastsat i forordningens artikel 13 bliver vendt.

Den omstændighed alene, at det er vanskeligt at føre bevis for, at der foreligger omstændigheder, hvorunder *lex causae* udelukker anfægtelsen af den omhandlede handling eller i givet fald, at der ikke foreligger omstændigheder fastsat i *lex causae*, hvorunder denne handling kan anfægtes, er ikke i sig selv i strid med effektivitetsprincippet, men opfylder snarere kravet om, at denne bestemmelse skal fortolkes strengt.

(jf. præmis 27-30)

5. Artikel 13 i forordning nr. 1346/2000 om insolvensbehandling skal fortolkes således, at formuleringen »[der] ikke [er] nogen mulighed for at anfægte denne handling« også – ud over de insolvensretlige bestemmelser i den lovgivning, der finder anvendelse på handlingen (*lex causae*) – omfatter alle de almindelige retsfor skrifter og principper i denne lovgivning.

Denne forordnings artikel 13 tilsigter således at beskytte den berettigede forventning for den, der har nydt godt af en handling, som er til skade for alle kreditorerne, ved at fastsætte, at denne handling fortsat reguleres af *lex causae*, også efter indledningen af insolvensbehandlingen. Anvendelsen af denne artikel 13 over for en sådan begunstiget kræver i øvrigt, at der tages hensyn til alle omstændigheder i sagen.

Formålet om beskyttelse af den berettigede forventning og nødvendigheden af at tage hensyn til alle sagens omstændigheder kræver imidlertid en fortolkning af samme forordnings artikel 13, hvorefter den pågældende begunstigede skal føre bevis for, at den pågældende handling hverken kan anfægtes på grundlag af de insolvensretlige bestemmelser i *lex causae* eller i henhold til *lex causae* i sin helhed.

For det første taler ordlyden af artikel 13 i forordning nr. 1346/2000 klart for en sådan fortolkning, idet denne pålægger den, der har nydt godt af en skadelig handling, bevisbyrden for, at der »ikke er nogen mulighed« for at anfægte denne handling. For det andet kan der ikke være en berettiget forventning til, at en handling, som kan anfægtes på grundlag af en almindelig bestemmelse eller et almindeligt princip i *lex causae*, efter indledningen af insolvensbehandlingen alene vurderes efter de insolvensretlige bestemmelser i *lex causae*.

(jf. præmis 33-36 og domskonkl. 3)

6. Artikel 13 i forordning nr. 1346/2000 om insolvensbehandling skal fortolkes således, at den sagsøgte i et søgsmål om ugyldighed i sig selv, omstødelse eller anfægtelse af en handling skal godtgøre, at den lovgivning, der finder anvendelse på handlingen (*lex causae*), i sin helhed ikke gør det muligt at anfægte denne handling.

Forordningens artikel 13, hvorefter det påhviler den sagsøgte at gøre gældende, at de omstændigheder, der gør det muligt at anfægte handlingen på grundlag af *lex causae*, ikke foreligger, og at føre bevis herfor, sondrer imidlertid ikke mellem de insolvensretlige bestemmelser i *lex causae* og de bestemmelser og principper i *lex causae*, som finder anvendelse på andre områder, men fastsætter, at det tilkommer den nævnte sagsøgte at føre bevis for, at der »ikke er nogen mulighed« for at anfægte den pågældende handling. Det følger således klart af ordlyden af denne bestemmelse, at den skal fortolkes således, at samme sagsøgte skal godtgøre, at *lex causae* i sin helhed ikke gør det muligt at anfægte denne handling.

Denne konklusion er endvidere i overensstemmelse med princippet om at artikel 13 i forordning nr. 1346/2000 skal fortolkes strengt og opfylder formålet med artikel 13 om at beskytte den berettigede forventning for den, der har nydt godt af en handling, som er til skade for alle kreditorerne, ved at fastsætte, at denne handling fortsat reguleres af den lovgivning, der fandt anvendelse på tidspunktet for gennemførelse af handlingen.

Den nationale ret, for hvem et søgsmål om ugyldighed i sig selv, omstødelse eller anfægtelse af en handling er indbragt, kan alene fastslå, at det tilkommer sagsøgeren at føre bevis for, at der findes en bestemmelse eller et princip i *lex causae*, hvorefter den pågældende handling kan anfægtes, når denne ret finder, at sagsøgte i første omgang i henhold til de bestemmelser, der sædvanligvis finder anvendelse i henhold til national procesret, faktisk har godtgjort, at den pågældende handling ikke kan anfægtes i henhold til *lex causae*.

(jf. præmis 38–41 og 45 samt domskonkl. 4)